

Ігор Щупак
Олена Бурлака
Ірина Піскарьова

Всесвітня Історія

Підручник для 7 класу
закладів загальної середньої освіти

УДК 94(100)+94(477)*кл7(075.3)
Щ96

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Шановні колеги, звертаємо вашу увагу на те, що, з огляду на надзвичайну актуальність знання учнями історичного матеріалу щодо Польщі, Росії та інших найближчих сусідів України, у підручнику більш детально розглянуто такі теми:

§ 27. Польське королівство. Велике князівство Литовське;

§ 28. Угорське та Чеське королівства. Гуситські війни;

§ 29. Монгольська навала на Русь. Новгородська боярська республіка;

§ 30. Московська держава. Іван III.

У § 35 підручника об'єднано матеріал з історії середньовічних Китаю та Японії. За такого планування залишається 5 годин для уроків узагальнення та тематичного контролю відповідно до програми.

Щупак І. Я

Щ96 Всесвітня історія : підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої освіти / І. Я. Щупак, О. В. Бурлака, І. О. Піскарьова. — К. : УОВЦ «Оріон», 2020. — 224 с. : іл.

ISBN 978-617-7712-45-8.

УДК 94(100)+94(477)*кл7(075.3)

ISBN 978-617-7712-45-8

© І. Я. Щупак, О. В. Бурлака,
І. О. Піскарьова, 2020
© УОВЦ «Оріон», 2020

Шановні семикласники і семикласниці!

Усім вам відомі історії про сміливих вікінгів, відважних рицарів і прекрасних дам, могутніх королів і королев, загадкових учених-алхіміків. У фільмах, книжках, комп'ютерних іграх ви зустрічалися з таємницями середньовічних замків і бібліотек, величчю християнських храмів і мусульманських мечетей. Усе це стосується світу Середньовіччя, який відображений на сторінках цього підручника.

Ви вже маєте досвід роботи з підручником історії, коли в шостому класі вивчали Стародавній світ. Тому сподіваємося, що під час роботи з цією книжкою у вас не виникатиме труднощів. Натомість буде задоволення від пізнання захопливого світу історії.

У підручнику, який ви зараз читаете, є свої **особливості**.

Передусім ми прагнули показати **зв'язок подій минулого із сьогоденням**, адже історія живе поруч із нами. Тому в ілюстраціях подій, що відбувалися в епоху Середньовіччя, відтворено їхні сліди, які залишилися до сьогодні. Згадуючи тодішні міста, ми наводимо їхні теперішні назви й інформуємо, які з них є столицями сучасних держав. Народи та їхні мови, країни та географічні назви, література та мистецтво Середньовіччя є частиною нашого теперішнього життя, у чому ви пересвідчитесь, навчаючись за цим підручником.

Описуючи історії інших країн, важливо простежити їхній **взаємозв'язок з подіями в Україні**. Адже предки українців брали участь у міжнародній торгівлі й війнах, у господарських зв'язках і культурному обміні. Доля слов'ян на українській землі перетиналася з діяннями правителів європейських країн та азійських народів. Тому, наприклад, говорячи про середньовічні замки, ми згадуємо їх в англійському Лідсі та в українському Луцьку. Декому з вас пощастило жити в місцях, пов'язаних із цікавими подіями середньовічного минулого. Тож ви зможете доповнити текст підручника тими відомостями, про які змогли дізнатися від своїх рідних, із книжок чи колекцій місцевих музеїв.

Як працювати з підручником

Підручник — це не просто книжка для читання, це особливий інструмент для навчання, яким треба правильно користуватися. Ви вже знаєте, як читати основний текст підручника, як працювати з історичними документами й картами, відповідати на запитання після параграфа.

Навчальний матеріал нашого підручника розподілений на **розділи й параграфи**, у кожному з яких для зручності виділені окремі пункти.

Деякі теми шкільна програма рекомендує вивчати через **практичні заняття**. Вони передбачають самостійну роботу учнів і учениць над ілюстраціями, текстом підручника й додатковим матеріалом, який можна знайти в бібліотеці та в інтернет-мережі. Ваш учитель/ваша вчителька історії на практичних заняттях виступатиме як **консультант/консультантка**.

Певні параграфи чи окремі частини (пункти) параграфів вчитель/вчителька порадить вам опрацювати самостійно.

Перед кожним новим параграфом наведено **запитання та завдання на повторення** вивченого вами раніше. Вони допоможуть пригадати те, що полегшить вам ознайомлення з новим матеріалом.

Зорієнтуватися в підручнику допоможуть рубрики:

Варто запам'ятати!

Український Всесвіт

Свідчать документи

Історичні подробиці

Поміркуймо!

Фотозагадка

Діємо: практичні завдання

Мудрість віків

Подумайте, що означають малюнки-символи, додані до рубрик; кого чи що вони зображують. Після вивчення курсу всесвітньої історії за цим підручником ми знову повернемося до цього питання, і ви зможете дати відповідь на нього.

Дати для запам'ятовування, які допоможуть вам зрозуміти історію, виділені тексті червоним кольором. Вони також повторюються після кожного параграфа.

Варто уважно переглядати **ілюстрації** підручника, які не просто доповнюють текст, а й інколи подають пізнавальну інформацію.

Звичайно, історичну книжку не можна уявити без **карт**, які є і в цьому підручнику. Для виконання деяких завдань вам знадобляться шкільні атласи з історії.

Запитання та завдання в рубриці

ЗНАЮ МИНУЛЕ ♦ ОСМИСЛЮЮ СЬОГОДЕННЯ ♦ ПРОГНОЗУЮ МАЙБУТНЄ

після кожного параграфа спрямовані на систематизацію нового матеріалу, який ви вивчили на уроці.

Певні питання варто обговорити з однокласниками/однокласницями в групах. Складніші — потребуватимуть вашої творчої роботи, використання додаткової інформації. Ці питання передбачені насамперед для тих, хто особливо цікавиться історією.

Отже, пропонуємо вам поринути у світ Середньовіччя. Це не тільки важливо для розуміння сьогодення, а й неймовірно цікаво.

Бажаємо вам успіхів!